

10. Попова Л. М. Адміністративно-правові засади контролю в сфері підприємницької діяльності: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: спец. 12. 00. 07. Харків, 2019. С. 38.

УДК349. 415(477)

Світлана Миколаївна ПОПОВА,

професор кафедри правоохоронної діяльності та поліціїстики факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-3958-4133>

ЗЕМЕЛЬНА РЕФОРМА В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

Україна, як держава, має у розпорядженні величне національне багатство – високоякісні земельні ресурси, які потенційно можуть бути потужною базою розв’язання багатьох соціально-економічних і політичних проблем країни. Тому сьогодні, у період проведення радикальних реформ у всіх сферах суспільної діяльності, найбільш гострі питання зосередженні у галузі земельних відносин.

Регулювання земельних відносин здійснювалося на всіх етапах розвитку суспільства з метою захисту пов’язаних з землею інтересів як окремих землекористувачів, так і територіальних громад та суспільства в цілому. В часи колишнього Радянського Союзу право користування землею було похідним від права держаної власності на землю. І логічним наслідком недостатньої ефективності такого земельного укладу стало започаткування у незалежній Україні земельної реформи, основною метою якою був перехід від монополії державної власності на землю до різноманітності й рівноправності форм власності на неї, що зумовило кардинальні зміни мети і завдань земельного законодавства в нашій державі (1, с. 45).

Конституцією України (2) та статтею 1 Земельного Кодексу України (3) земля проголошується основним національним багатством нашої країни. До земель України належать усі землі в межах її території, в тому числі острови та землі, зайняті водними об’єктами, які за основним цільовим призначенням поділяються на певні категорії, що мають особливий правовий режим.

Як відомо, реформування будь-якої сфери суспільних відносин є складним та затратним процесом. Для його реалізації необхідне прийняття великої кількості законів та підзаконних нормативно-правових актів, а їхня реалізація потребує потужного організаційного, фінансового та кадрового забезпечення. Метою земельної реформи, що здійснюється в Україні, є забезпечення ефективного використання та підвищення цінності земельних ресурсів, створення оптимальних умов для суттєвого збільшення соціального, інвестиційного і виробничого потенціалу землі, перетворення її у самостійний фактор економічного зростання (4, с. 23).

Україна володіє значним земельним потенціалом, який становить 5, 7 % території Європи. Із 60, 3 млн гектарів майже 70 % становлять сільськогосподарські угіддя з високою родючістю (5).

Розвиток земельних відносин повинен базуватися на таких принципах:

- непорушності права приватної власності на землю;
- включення землі у ринковий обіг;
- соціальної справедливості при перерозподілі земель державної та колективної власності;
- поєднання високої економічної ефективності та екологічної безпеки використання земель;
- узгодженості темпів і основних напрямків реформування земельних відносин та відносин в аграрному секторі економіки (4, с. 24).

Особлива економічна і соціальна цінність земель сільськогосподарського призначення, перш за все, зумовлена їхніми унікальними природними якостями. Враховуючи, що одним із основних способів перерозподілу землі між фізичними та юридичними особами є продаж земель, важливим моментом проведення земельної реформи є зняття мораторію на відчуження земель сільськогосподарського призначення... Не дивлячись на мораторій, за допомогою легальних і нелегальних схем, більшість сільськогосподарських угідь уже давно мають своїх власників. А продовження мораторію на відчуження земель сільськогосподарського призначення лише поглиблює негативні явища, що відбуваються з ринком цих земель. (4, с. 26)

На сьогоднішній день має місце масштабна, насичена, досить професійна суспільна дискусія про те, в якому напрямку має розвиватися сільське господарство, якого формату земельної реформи потребує та яке в цьому місці мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення.

Щодо аргументів противників зняття заборони, то противники ринку бояться, що в людей заберуть землю за безцінь (приклад – наслідки приватизації 1990-х – дехто розбагатів, але більшість не отримала нічого); після відкриття ринку землю скуплять іноземці; скасування мораторію вигідне крупним землевласникам, які скуплять занадто багато землі. Також, за думкою противників ринку, запроваджувати ринок потрібно, але після ретельної підготовки процедури «запуску». Крім необхідних законів, називають побудову справедливої судової та правоохоронної систем, організацію дешевого кредитування фермерів. Під час провадження в Європейський суд з прав людини Уряд України стверджував, що мораторій є необхідним для уникнення таких ключових ризиків: зубожіння сільського населення; надмірної концентрації землі в руках заможних осіб або ворожих сил; припинення її обробки. І головне – для багатьох українців земля – це щось особливе, це точно не товар (5).

Але після зміни влади у 2019 році новий Президент України дав доручення ухвалити до 1 грудня законопроект про ринок земель сільськогосподарського призначення та скасувати мораторій. Проте Україною прокотилися протести аграріїв проти запропонованої моделі ринку й Верховна Рада України прийняла закон, який повертає місцевим радам повноваження щодо управління землями місцевих громад за межами населених пунктів та ліквідує Держгеокадастр.

Слід зазначити, що сучасний стан економіки нашої країни потребує ретельного аналізу та чіткого законодавчого врегулювання процесу введення в обіг земель сільськогосподарського призначення, що повинно узгоджуватися з міжнародними стандартами та європейською практикою землекористування. Припинення ж мораторію на продаж сільськогосподарських угідь не тільки сприятиме розвитку ринку земель, а й матиме позитивні соціально-економічні та правові наслідки, як на внутрішньому, так і міжнародному ринку. Але,

безумовно, зняття мораторію на купівлю-продаж земель сільськогосподарського призначення в багатьох аспектах є політичним і потребує суспільного компромісу, єдиної суспільної думки щодо цієї проблеми, якої в нашій країні поки що немає. До того ж негативним чинником сучасного етапу проведення земельної реформи в Україні є недосконалість і нестабільність багатьох нормативно-правових актів у сфері земельного законодавства.

Список бібліографічних посилань:

1. Земельні відносини в Україні: навч. посіб. / За загальною редакцією доктора юридичних наук, професора, заслуженого юриста України, академіка НАПрН України О. М. Бандурки / В. Д. Швець, С. М. Попова, В. Д. Понікаров, А. І. Шкурूपій. Харків: Золота миля, 2014. С. 332.

2. Конституція України: Основний Закон України від 28. 06. 1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

3. Земельний кодекс України від 25. 10. 2001 № 2768-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>

4. Бандурка О. О., Попова С. М. Проблеми земельної реформи в Україні. *Європейські перспективи: наук. -практ. журнал*. Х.: ХНУВС. 2013. №12. С. 23 – 28.

5. Ринок землі в Україні. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/...cite_note-77

УДК 34. 07

Кирило Валерійович ПРОФАТІЛО,

аспірант заочної форми навчання відділу організації освітньо-наукової діяльності Харківського національного університету внутрішніх справ

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8551-3849>

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО АГЕНТСТВА РОЗВИТКУ МОЛОДІ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА: ДО ПОСТАНОВКИ ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Громадянське суспільство – це активний суб'єкт державотворчого процесу. Так, згідно з результатами опитування громадської думки, проведеного соціологічною службою Центру Разумкова 4–9 листопада 2016 р., волонтерським організаціям довіряли майже 66 % громадян, тоді як громадським організаціям – майже 52 % 29. Загалом, за результатами дослідження, проведеного соціологічною службою Центру Разумкова 3–9 березня 2017 р., високу повагу в населення України викликають гуманітарні та доброчинні організації (64, 4 % тих, хто їм довіряє), а також жіночі (48, 1 %) та екологічні (44, 5 %) організації. Результати цього дослідження фіксують помітний рівень довіри населення України до профспілок (33, 6 %) (1). Громадянське суспільство у сукупності – сьома економіка світу за ВВП (1, 3 трлн у. о., що дорівнює ВВП Франції або Великої Британії); громадянське суспільство створило у світі більше 25 млн оплачуваних робочих місць (найбільша транснаціональна корпорація створює 3, 5 млн робочих місць); 60% працівників громадянського суспільства (включно з волонтерами) зайняті у наданні послуг, із них 40% зосереджені на соціальних, медичних та освітніх